

Asia: VN/31665/2021

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelma 2021-2027

Lausunnonantajan lausunto

1. Ohjelman strategia

-

2. Kaupallinen kalastus ja kalavarojen tilan parantaminen sekä kalastuksen valvonta ja tiedonkeruu (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

Toimintalinja 1: kestävä kalastus, vesiympäristön ennallistaminen ja suojele

Tehokas valvonta takaa sekä toimitusketjun toimijoiden että kuluttajien luottamuksen. Kauppaa koskevat kalastuspolitiikan vaatimukset, elintarvikehygieniasäädökset sekä yleisen elintarvikesääntelyn velvoitteet. Valvontajärjestelmiä ja tiedonkeruuta tulee kehittää ottaen huomioon sääntelyn velvoitteet ja järjestelmien yhdistämisestä saatavat hyödyt. Toimijoita ei tule tarpeettomasti rasittaa erilaisilla hallinnollisilla tiedonkeruu- ja valvonta järjestelmillä ja kohtuuttomilla tietovaatimuksilla.

3. Kestävä vesiviljely sekä jalostus ja kauppa (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

Toimintalinja 2: Kestävä vesiviljely, jalostus ja kauppa SWOT-analyysin heikkoutena mainitaan: "Kaupan voimakas keskittyminen: Kala-alan yritysten markkina-asema on heikko suhteessa vähittäiskaupan keskusliikkeisiin. Lisäksi kaupan voimakas ketjuuntuminen vaikeuttaa pienien erien saamista myyntiin."

Kotimaisten kalastus- ja vesiviljelytuotteiden kysyntä on korkealla ja kaupalla on haasteita vastata siihen. Kaupparyhmät verkostoituvat aktiivisesti kala-alan toimijoiden kanssa kalan saatavuuden

turvaamiseksi ja tekevät kehitysyhteistyötä uusien kalatuotteiden tarjoamiseksi kuluttajille. Kala-alan pieniltäkin toimijoilta edellytetään kuitenkin ammattimaisuutta, jotta tuotteet saataisiin valikoimiin.

SWOT-analyysin vahvuuksia kuvaavassa kohdassa toisaalta todetaan, että kaupan ja jalostuksen logistiikka on kehittynyttä ja nykyaikaista, mikä takaa kylmäketjun toimivuuden ja luotettavuuden.

Tehokas logistiikka on pitkälti keskittyneen kaupan etu, joka on vastannut laajan ja harvaan asutun maan jakelutarpeisiin. Tehokas logistiikka vastaa myös toimintaohjelman strategiseen tavoitteeseen ohjata kalataloutta entistä ympäristöystävällisempään suuntaan.

Erytistavoite 2.2. Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden kaupan pitämisen, laadun, lisäarvon ja jalostamisen edistäminen.

Kalan laatua parannetaan käynnistämällä kalojen elintarvikelaadun kehittämisohjelma. Toimialan vastuullisuutta varmistetaan tukemalla tuotteiden jäljitettävyyden ja toiminnan valvonnan kehittämistä. Vastuullisuuden kehittämiseksi käynnistetään myös kalojen hyvinvointiohjelma, joka tähtää kalojen terveyden ja hyvinvointiin liittyvän tutkimustiedon lisäämiseen niin vesiviljelyssä kuin kalastuksessakin.

Jotta voitaisiin parantaa kalatuotteiden markkina-asemaa, on välttämätöntä varmistaa sen korkea laatu niin kasvatetun kuin kalastetunkin tuotteen osalta. Kuntien elintarvikevalvonnassa tehtyjen selvitysten perusteella kalan laatu myymälän palvelutiskeillä vaihtelee.

Toimenpiteissä tulisi varata rahoitusta sen selvittämiseen, miten kuluttajille viestitään kalan laadusta. Yhtenäisen laadun takaa tuotetta koskevien perusvaatimusten täyttäminen, minkä lisäksi tulisi tutkia perusvaatimuksen ylittävistä laatutekijöistä kertovan laatuluokituksen käyttöönottoa. Yleisiä laadullisia kriteereitä, joilla kaupassa pystytään varmistamaan elintarvikelaatua, onko kalatuotteissa varsin vähän.

Kalastustuotteiden jäljitettävyysselvitysten täyttämistä varten tulee varmistaa riittävä tutkimus- ja innovaatiotyörahoitus. Kehitystyö tulee tehdä läheisessä yhteistyössä toimitusketjun kanssa ja jakelupään toimintaympäristö huomioon ottaen.

Kalojen terveyden ja hyvinvoinnin osalta tarvitaan lisää tutkimusta erityisesti kalojen massalopetusmenetelmien suhteen. Tutkimustyön rahoitus tulee varmistaa riittävän pitkällä aikaperspektiivillä, toimintaohjelman rahoituskauden yli.

4. Kalatalouden paikallinen kehittäminen (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

-

5. Meripolitiikka (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

-

6. Muu palaute

Kuten toimintaohjelman ja vesiviljelystrategian ympäristöselosteessa mainitaan, suomalainen kalakauppa ja kalanjalostus on ollut voimakkaassa kasvussa sen jälkeen, kun tuoreen lohen tuontia vapautettiin Suomen liittyttyä EU:hun vuonna 1995. Kasvu onkin perustunut pitkälle tuontilohen käyttöön kalanjalostuksessa. Kauppa ja kalanjalostus käyttäisivät kotimaista raaka-ainetta, mikäli sitä olisi saatavilla.

Toimintaohjelmalla tulee tähdätä siihen, että kotimaisten kalatuotteiden tarjontaa kehitetään niin, että kuluttajat saavat hinnaltaan kilpailukykyisiä ja valikoimaltaan monipuolisia kalastustuotteita ohjelman kestävyystavoitteita unohtamatta.

Söderström Merja
Päivittäistavarakauppa ry